

teerd, kregen de twee geestelijken van hem te horen: 'Dit bevalt mij niet. (...) Het is niet mogelijk dat UWEd zich zoo in de politiek inlate van de Redactie zonder daardoor aan Uwe priesterlijke pligten nadeel te doen.' Daaraan voegt de bisschop toe, dat voorkomen moet worden, dat het blad als 'zuiver clericaal' zal worden beschouwd: 'Hierdoor kan het blad niet winnen. Zelfs aan de reeds met zooveel regt goed gevestigde *Tijd* doet dat denkbeeld [van een clericaal blad te zijn] kwaad (...). Ik vrees alzoo dat wanneer het blad als van U uitgaande wordt aangezien het den katholieken zaak niet veel heels zal aanbrengen.'³⁸

Naarmate de pers aan invloed won en ook de katholieken gingen lezen, bevatten de vastenbrieven niet langer slechts waarschuwingen tegen de lectuur van slechte, verderfelijke bladen en boeken, maar ook oproepen tot het lezen en ondersteunen van katholieke kranten. Bovendien namen pastoors en kapelaans de pen ter hand. De priester Judocus Smits was hen voorgestaan als oprichter en eerste hoofdredacteur van *De Tijd*. Aan dit Amsterdamse blad bleef na de dood van Smits steeds een geestelijke in de hoofdredactie (Schaepman, Klönne, Eygenraam, Geurts, Zwijsen) tot aan de benoeming van Alphons Laudy in 1913. Bij *De Maasbode* bleven geestelijken het hoofdredacteurschap bekleden tot na de Tweede Wereldoorlog: mgr. Bos, rector Thompson, N. van Reijssen, mgr. Witlox, de dominicaan Tesser. Een uitzondering vormt hier het regnum van J.W. Thompson, de vader van de rector. Overal in het land waren geestelijken betrokken bij redactiewerk van lokale kranten. De pastoors van Zwolle, Kampen en IJsselmuiden zorgden voor de uitgave van de *Nieuwe IJsselbode*. Mgr. H.L. Spoorman begon in Vlissingen met *Zelandia*. In Roermond waren het achtereenvolgens de priesters Lom, Notermans, Vrancken, Geurts, Brounts en Van der Marck die de hoofdredactie vormden van de *Maas- en Roerbode* en de *Nieuwe Koerier*, tot in 1921 de leek J. Thomassen als hoofdredacteur werd benoemd. Kapelaan Van Kelckhoven schreef in Hoorn, kapelaan Kokkelkoren in Dordrecht, kapelaan Bodifée in Elst in die nog steeds raadselachtige *Betuwsche Courant*, kapelaan Verberne in de Haarlemmermeer, pastoor Honig in Weesp, pastoor Thissen in Heerlen, pastoor Kesters in Hulst, mgr. Nolens in Venlo, mgr. Poels in Kerkrade, pater Titus Brandsma in Oss etc. etc. Rectoren, d.w.z. geestelijken die de zorg hadden over een kapel van een klooster of onderwijsinrichting, en die dus weinig pastoraal werk hoefden te verrichten, waren met name goed inzetbaar voor redactiewerk. Judocus Smits was rector van het St. Piusgesticht te Amsterdam. Abbé Brouwers, overgekomen uit Rolduc naar de hoofdstad om mederedacteur van Smits te worden, werd rector van Huize St. Bernardus.³⁹ En mgr. Schaepman zond de

38. Ibidem.

39. Peijnenburg, *Judocus Smits*, 120.